

Spengler

Autorka: Margot Metrolandová

„Onen hlad feláhů po míru, po ochraně proti každému narušení každodenní rutiny, proti každé formě osudu jako by naznačoval ochranné mimikry před chodem dějin, lidský hmyz, který vystaven nebezpečí hraje mrtvého, ‚happyend‘ prázdné existence, nuda, jež dala vzniknout jazzu a černošským tanečkům v pohřebním průvodu za velkou Kulturou.“...

Oswald Spengler — *Hodina rozhodnutí*

Francis Parker Yockey bývá obvykle označován za spenglerovského filozofa. Oswald Spengler, jehož Yockey připomíná v *Imperiu* i kratším dílku *Enemy of Europe* (Nepřítel Evropy) ovšem není ten trpělivě a těžkopádně vysvětlující pedagog ze *Zániku Západu* – Yockeyho autorský styl mnohem více připomíná Spenglerův polemický manifest z roku 1933, *Jahre der Entscheidung* (Léta rozhodnutí /často překládané jako Hodina rozhodnutí nebo Rozhodující hodina podle anglického překladu C. F. Atkinsona *The Hour of Decision* – pozn. DP/).

Epigraf z úvodu budiž názorným příkladem. Přinejmenším v překladu Spenglerova vzletná rétorika nápadně připomíná Yockeyho o 15 a více let později. Mnohá z jeho témat navíc v podstatě kopírují Spenglerovy myšlenky z *Hodiny rozhodnutí*. Tady je úryvek z *Nepřítele Evropy* (kol. 1948), kde Yockey mluví o tom, jak se Velká Británie po Velké válce vzdala své suverenity po První světové válce:

V průběhu třetí dekády 20. století Anglie postupně předala svou suverenitu Americe, tak aby mohla i nadále pokračovat ve své pokrouceném politice zachování celosvětového *statusu quo*. Zastánci jistého smýšlení si tuto nepříjemnou skutečnost pochopitelně odmítají připustit a stejně pochopitelně se i lidé zodpovědní za toto předání moci zdráhají otevřeně tento nový vztah popsat. Kdyby tak totiž učinili, celý plán by byl zhaćen. Když však Baldwin v roce 1936 vyhlásil, že odmítá nasadit britskou flotilu bez předchozí konzultace s Američany, zcela jasně tím dal celému politickému světu na vědomí konec anglické nezávislosti a přesun anglické suverenity do Ameriky. (*The Enemy of Europe*, s. 9)

Spengler o patnáct let dříve hovořil v podobném duchu:

Roku 1931 Anglie zákonem zakotvila plně rovnoprávné postavení bělošským dominiím *Commonwealthu*, čímž se vzdala svého výsadního postavení a navázala s nimi spojenectví vedené společným zájmem, v prvé řadě na ochraně britským námořnictvem. Nic však nebrání Kanadě nebo Austrálii hodit sentimentální vzpomínky za hlavu a obrátit se ke Spojeným státům, bude-li se jim jejich ochrana coby bělošským zemím – například před Japonskem – jevit jako bezpečnější. Někdejší anglické pozice na vzdálené straně Singapuru už byly opuštěny, a pokud bude ztracena i Indie, pozbyde smysl nadále udržovat Egypt i Středomoří. Marně se tak prastará anglická diplomacie archaickými metodami pokouší zapřáhnout kontinent k prosazování svých zájmů: proti Americe jako předního dlužníka a proti Rusku jako hráz proti bolševismu. (*The Hour of Decision*, s. 40)

Imperium/The Enemy of Europe (druhé dílo vzniklo jako doplněk k prvému) tudíž připomíná zopakování či novou a přepracovanou verzi *Hodiny rozhodnutí*. Paralely přímo bijí do očí, nejsou však zapříčiněny tím, že by Yockey otrocky napodoboval Spenglera. Přinejmenším silně pochybuji, že by tak činil vědomě. Podle mě lze podobnosti vysvětlit tím, že Spengler i Yockey oba užívají konceptuální zkratky vycházející z myšlenek a pojmů poprvé načrtnutých v *Zániku Západu*. V *Hodině rozhodnutí* tak může Spengler psát třeba o pruském duchu nebo absenci kultury u „felážských“ národů bez sáhodlouhého vysvětlování, jelikož předpokládá obeznámenost čtenáře s morfologií dějin ze *Zániku*. Obdobně tomu je u *Imperia/Nepřítele*. Hlavní rozdíl hledejme v tom, že Yockey odkazuje na Spenglera, zatímco Spengler na své dřívější dílo.

Tato odvozenost ze *Zániku* znamená mj. i nebezpečí, že čtenář neseznámený se Spenglerovým základním nárysem, může při četbě *Hodiny rozhodnutí* propadat zmatkům či znechucení. Právě tak se vedlo některým americkým kritikům *Hodiny* v roce 1934, po vydání anglického překladu. V článku pro *The Saturday Review of Literature*, si tak jistý pisálek láme hlavu nad tím, co má vlastně Spengler na mysli, když píše o pruském duchu? Nejsou to Prusové z masa a kostí, jistě pracuje s nějakou svou osobní, idiosynkratickou definicí, snad to má označovat

nějaký zásadní charakterový rys... nezbytný pro velikost či jen zachování kteréhokoliv národa, který stojí za úvahu. Co tento vystihuje, není snadné jednoduše vymezit, v první řadě však jde o podřízení všech měkčích impulzů lidské existence strohé povinnosti přísné kázně... 1]

Recenzent pochopitelně improvizuje. Nečetl totiž *Zánik Západu*, hýčká si ovšem ostrý mentální obraz Prušáka (nepochybně ve špičaté *Pickelhaube* přilbě), a tak dovozuje, že se jedná o kult rasů a tvrdáků. Na každý pád to pěkně zapadá do titulku recenze: „Spenglerův fašistický manifest“.

Na druhé straně Allen Tate ve své v téže době napsané recenzi *Hodiny rozhodnutí* pro *The American Review* prokázal hluboké porozumění *Zániku Západu*. Tate vytýká novějšímu manifestu především to, že se prezentuje jako jasná výzva k hrdinským činům jednotlivců, což se mu zdá být v rozporu s dějinnou nevyhnutelností spenglerovské teorie:

Jak sladit Spenglerův organický determinismus s voláním do zbraně, jež dnes adresuje bílým rasám, v první řadě teutonským národům, aby se postavily dvojí revoluční saně tmavých ras a proletariátu? Tyto části nejnovějšího Spenglerova díla lze myslím chápat jako svého druhu hurávlástenectví. Ve svých agresivních výpadech vůči komunismu a dalším formám mezinárodního revolučního hnutí, jako by Spengler zapomínal na svá vlastní schémata ze *Zániku Západu* a upadá do tenat „drsného individualismu“, když na různých místech velebí zodpovědné muže, kteří svým zápallem a prozíravostí vytvoří bohatství nebo průmyslový závod. 2]

Ano, ale ne tak úplně. Tate, jinak Spenglerovi celkem pozitivně nakloněný, zde myslím dělá z komára velblouda. Odpověď na jeho otázku zní, že individuální čin a „organický determinismus“ mohou současně existovat vedle sebe - a také se tak děje. Navzájem se nijak nevyklučují. Z příslušníků vysoké kultury se ostatně stádo nemyslícího **dvounohého dobytka** nestává jen tak působením nějaké *force majeure*.

Tate ale nepřímou poukazuje na něco užitečného, když vypichuje odlišný styl rétoriky v *Zániku* a *Hodině*. Tak kde je *Zánik Západu* chladnou, spleťitou a delikátní stavbou filozofické teorie, se *Hodina rozhodnutí* více přibližuje novinářině. Jestliže se tak Spengler v *Hodině* zhusta uchyluje k tónu politických sloganů a pouští se do tak nepatřičných a pikantních vod, jako je třeba hrozba představovaná barevnými rasami, činí tak proto, že píše politický komentář a ne filozofické dílo.

Této naléhavosti lze přičíst na vrub i velký díl rétorické podobnosti mezi Yockeyho *Impériem/Nepřítelem* a Spenglerovou *Hodinou*. Autoři nám předkládají momentku situace ve světě v daném okamžiku, tj. v roce 1948 a 1933. Když jsem poprvé otevřela *Hodinu rozhodnutí* - Yockey dílo jsem v té době znala už skoro 40 let - okamžitě mě zarazila

podobnost jejich stylu, stejně jako Spenglerovy úchvatné postřehy, třeba tento:

Mají Spojené státy jako velmoc budoucnost? Už před rokem 1914 někteří povrchní pozorovatelé – když Ameriku sledovali celý týden nebo dva – hovořili o neomezených možnostech, a poválečná západoevropská „společnost“, sestávající ze snobů a chátry, byla plná nadšení pro „ztepilou“ mladou Ameriku, nám prý nejen neskonale nadřazenou, ale i model hodný následování. Ale pro účely trvalých forem nemohou různé rekordy a dolary ztělesňovat duchovní sílu a hloubku národa, jemuž náležejí; stejně tak bychom si neměli plést sport se zdravím rasy ani obratnost obchodníků s duchem a inteligencí. Co je to „stoprocentní amerikanismus“? Masová existence, standardizovaná na úrovni nízkého průměru, primitivní póza nebo příslib do budoucna? ... Víme jen to, že skutečný národ ani skutečný stát zde neexistuje. Můžou se snad vyvinout působením ran osudu, nebo je tato možnost vyloučena už samotnou přítomností koloniálního typu, jehož duchovní minulost patří jinam – a nyní je mrtvá? (*The Hour of Decision*, s. 36)

Jak o něco později zopakuje Yockey, mezi Amerikou a Ruskem se rýsují výrazné paralely, Spengler ovšem v meziválečné Americe dokonce rozeznával svébytnou formu bolševismu:

Podobnost s bolševickým Ruskem je mnohem větší, než by se mohlo zdát. Tatáž nekonečná rozlehlost země, které jednak vylučuje jakýkoliv úspěšný útok zvenčí a tím i zkušenost opravdového ohrožení národa, také činí existenci státu zbytnou, což vylučuje rozvoj skutečně politické perspektivy. Život je tak organizován výhradně ekonomickými činiteli a postrádá hloubku, tím spíš že v něm není ani za mák z dějinné tragédie a velkolepého osudu, které v průběhu staletí rozšířily a zkrotily duši západních národů... Vládne tu stejná diktatura jako v Rusku (příliš nesejde na tom, že ji místo strany vynucuje společnost), která působí na vše – flirtování a návštěvu kostela, boty i rtěnky, módní tanečky i romány, myšlení, jídlo nebo trávení volného času – co je v západním světě ponecháno volbě jednotlivce. Převládá zde jeden standardizovaný typ Američana a především Američanky – tělem, oblečením i myšlením. Jakákoliv odchylka nebo otevřená kritika tohoto typu přivolává veřejné odsouzení v New Yorku stejně tak jako v Moskvě...

Jistě, nefunguje tu Komunistická strana, stejně tomu ale přinejmenším pro účely volební mašinerie ani v carském režimu. V obou zemích navíc najdeme mocné podsvětí, skoro jako z Dostojevského románu, se svou vlastní vůlí k moci, metodami destrukce i podnikáním, které v důsledku korupce prorůstající orgány veřejné správy i bezpečnostní složky zasahuje až do těch nejzámožnějších vrstev společnosti – zejména co se týče ilegálního obchodu s alkoholem, který zostřil všeobecnou politickou a společenskou demoralizaci až do krajnosti. Tento *demimond* využívá jak třídu profesionálních zločinců, tajné společností typu Ku Klux Klan, černochoy, Čiňany, ale i vykořeněné prvky všechny evropských národů a ras. Opírá se také o velice efektivní organizace, často s dlouholetou tradicí, jako jsou italská Camorra, španělská *guerilla*, ruští nihilisté před rokem 1917 a později čekističtí agenti. Lynčování, únosy, pokusy o i dokonané vraždy, loupeže, žhářství

- to všechno jsou léty ověřené metody politicko-ekonomické propagandy. (*The Hour of Decision*, s. 36-38)

Poznámky

1] Fabian Franklin, "Spengler's Fascist Manifesto," *The Saturday Review of Literature*, 17. February 1934.

2] Allen Tate, "Spengler's Tract Against Liberalism," *The American Review*, April 1934, s. 41.

Úvaha Margot Metrolandové *Spengler, Yockey, & The Hour of Decision* vyšla na stránkách Counter-Currents Publishing 29. května 2015.